

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Seili Suder
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkkm.ee

Teie 03.06.2026 nr 11-1/1980-1

Meie 02.07.2026 nr 2.2.-1/26/41-2

Puuduste kõrvaldamiseks tähtaja määramine

Andmekaitse Inspektsioon (AKI) menetluses on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi taotlus uuringus „Töövõime hindamise metoodika ja hindamissüsteemi uuring“ isikuandmete töötlemiseks andmesubjekti nõusolekuta.

Tutvunud teie taotlusega, palun taotlust täiendada vastavalt alljärgnevale:

1. Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 6 lõike 5 kohaselt kontrollib Andmekaitse Inspektsioon IKS paragrahvis 6 sätestatud tingimuste täidesaatva riigivõimu analüüsides ja uuringutes, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil. AKI-le esitatud taotluses ei ole kirjeldatud uuringus toimuvat kogu andmetöötlust. IKS §-s 6 sätestatud tingimuste hindamiseks tuleb uuringu raames toimuv (nii andmesubjekti nõusolekuta, kui nõusoleku alusel) isikuandmete töötlemine terviklikult ja kogu ulatuses ära kirjeldada. Näiteks on uuringu metoodika kohaselt on üheks andmekogumise viisiks intervjuud töövõime hindamist taotlenud inimestega ja sidusrühmade ekspertidega. Taotluses on välja toodud töövõime hindamise taotlejate isikuandmete töötlemise tingimused, kuid puudub teave ekspertide isikuandmete töötlemise kohta. Tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku ametialased, sh ka avalikustatud andmed, on samuti isikuandmed, mida uuringus andmesubjekti nõusolekuta töödeldakse. Teiseks, intervjuueeritavatega kontakteerumiseks ja valimi variatiivsuse tagamiseks ning täitumise jälgimiseks töödeldakse ilma nõusolekuta muu hulgas taustatunnusena üldistatud teavet isiku peamise piirangu valdkonna kohta. IKÜM artikli 5 lg 1 punkti c) järgi peab andmetöötlus vastama minimaalsuse põhimõttele ehk töödelda võib andmeid eesmärgi saavutamiseks võimalikult väheses mahu. Valimi koostamise andmetel sellise kriteeriumi kasutamist ette nähtud ei ole. Uuringu valimis eristatakse esmast ja korduvat taotlust. Uuringu andmete allikaks on Töötukassa andmekogu. Kuid [Töötukassa andmekogu põhimääruse](#) kohaselt ei kanta andmekogusse andmeid taotluse korduvuse kohta. Seega tuleb vastutaval töötlejal veenduda, et soovitud andmed on olemas ja neid saab kavandatud viisil kasutada. AKI rõhutab, et käesolevas punktis on toodud vaid mõni näide ja tegemist ei ole ammendava loeteluga. Vastutaval töötlejal tuleb kõigi isikuandmete kõik töötlustoimingud kogu uuringu ulatuses taotluses ära kirjeldada.
2. AKI mõistab taotluse põhjal, et intervjuud salvestatakse (isiku nõusolekul) ning transkribeeritakse. Samas säilitatakse salvestisi pseudonüümitult kuni uuringu lõpuni. IKÜM lubab isikuandmeid töödelda, sh säilitada kuni eesmärgi täitmiseni. Palun kavandatud andmetöötlust kriitiliselt hinnata, kas pärast intervjuu transkribeerimist on helisalvestise säilitamine vajalik. Arvestades intervjuueeritavate väikest arvu võib ka pärast isiku kontaktandmete ja koodivõtme kustutamist olla inimene helisalvestise põhjal siiski tuvastatav.

3. Andmekaitse Inspeksioon mõistab taotluse põhjal, et dokumendianalüüsis kasutatakse pseudonümiseeritud ja jääkriski minimeerimise läbinud, kuid muu hulgas terviseandmeid sisaldava teksti analüüsimiseks organisatsiooni lepingulist ärikliendi lahendusega tehisintellekti (GPT-5.* või uuem Azure platvormil).
Seoses tehisintellekti kasutamisega palun täiendada taotlust järgmise teabega:
 - põhjendus tehisintellekti kasutamiseks;
 - põhiõiguste ja -vabaduste (sh inimeste autonoomia, privaatsus ja andmekaitse) tagamine;
 - eetiliste riskide (nt kallutatus, stigmatiseerimine, diskrimineerimine jms) minimeerimine;
 - protsessi ja tulemuste kontrollimine, võimaliku negatiivse mõju vältimine.Palun vastutaval töötlejal kirjeldada kõik tehisintellekti kasutamisega seotud võimalikud riskid ja meetmed nende vähendamiseks või vältimiseks.
4. Vastutav töötleja soovib planeeritud intervjueeritavate hulga saavutamiseks pärida Töötukassa andmekogust valimi tunnuste alusel võimalike vastajate kontaktandmeid 5-kordses mahus. AKI juhib tähelepanu, et vastutaval töötlejal tuleb arvestada IKÜM artikli 5 lõike 1 punktis a ja c sätestatud läbipaistvuse ning minimaalsuse põhimõtet. See tähendab, et vastutaval töötlejal tuleb määratleda valimi moodustamiseks võimalikult täpsed kriteeriumid, et vähendada uuringu eesmärgi täitmiseks sobimatute andmete saamist ja sellega vältida ülemäära andmetöötlust. Läbipaistvuse põhimõtte täitmiseks on IKÜM artiklis 14 ette nähtud andmesubjekti teavitamise kohustus, millest tulenevalt tuleb kõigile valimi väljavõttu sattunud isikutele saata uuringus osalemise kutse.
5. AKI juhib tähelepanu, et uuringusse kutsumisel tuleb isikule arusaadavalt eristada uuringus osalemise nõusolekut ja isikuandmete töötlemise nõusolekut. Tulenevalt IKÜM artiklist 7 ja arvestades põhjendusega 32 peab isikuandmete töötlemiseks kehtiv andmesubjekti nõusolek olema antud aktiivses vormis vabatahtlik, ühemõtteline, konkreetne ja teadlik tahteavaldus. IKÜM artiklis 9 sätestatud suuremat kaitset vajavate isikuandmete eriliikide, sh terviseandmete töötlemise nõusolekule on kehtestatud täiendav tingimus. Nõusolek peab olema selgesõnaline. Nõuetekohase nõusoleku eeltingimus on avaldus või selget nõusolekut väljendav tegevus. Selgesõnaline viitab nõusoleku väljendamise viisile, st andmesubjekt peab esitama sõnaselge avalduse nõusoleku kohta, soovitavalt kirjalikult. Teadusuuringutes nõusoleku alusel eriliiki isikuandmete töötlemisel tõlgendatakse põhjendusega 33 ette nähtud paindlikku lähenemisviisi rangemalt ja rakendatakse tugevamat kontrolli¹. Andmesubjekti kehtiva nõusoleku olemasolu tõendamise kohustus on isikuandmete vastutaval töötlejal. Palun nende nõuetega uuringus arvestada.

IKS § 6 lg 5¹ järgi ei kohaldata sama paragrahvi lõikes 4 sätestatud eetikakomitee kontrolli kohustust lõikes 5 nimetatud täidesaatva riigivõimu analüüsile ja uuringutele, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil. Andmekaitse Inspeksioon võib konsulteerida teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse §-s 26 nimetatud eetikakomiteega, kui Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul vajab poliitika kujundamiseks tehtav uuring või analüüs eetilise hindamist.

Käesolevas uuringus kavandatakse dokumendianalüüsi tegemist 1150 töövõimehindamise juhtumi kohta, sh analüüsitakse iga juhtumi puhul TVH taotluses, TVH eksperdiarvamuses, TVH otsuses ja teatud juhtudel vaides ja vaideotsuses sisalduvat teavet. TVH dokumendid sisaldavad taotleja terviseandmeid, sh kasutatakse hindamisel Tervise infosüsteemist (TIS) pärinevaid andmeid (diagnoos jm). TIS andmekogust isikuandmete väljastamisele teadusuuringu või statistika vajadusteks kehtib üldjuhul eetikakomitee kontrolli kohustus (TTKS § 59⁴). Isikute terviseandmeid töödeldakse ilma nõusolekuta ning dokumentide tekstianalüüsiks kasutatakse tehisintellekti.

¹ Vt lisaks EAKN [Suunised 05/2020 määruse \(EL\) 2016/679 kohase nõusoleku kohta](#) Versioon 1.1 Vastu võetud 4. mail 2020

Eeltoodust tulenevalt leiab Andmekaitse Inspeksioon, et uuring vajab konsulteerimist eetikakomiteega. AKI edastab [ETAG teaduseetika komiteele](#) konsulteerimiseks esmase taotluse, mille asendab täiendatud taotlusega pärast puuduste kõrvaldamist.

Eetikakomitee järgmiseks koosolekuks materjalide esitamise tähtaeg on 23.07.26. Seetõttu palun esimesel võimalusel, kuid hiljemalt **17.07.2026** taotluses esinevad puudused kõrvaldada ning täpsustused taotlusvormile sisse viia. **Muudatused palun algtekstist eristada.** Vastus palun saata aadressil info@aki.ee.

Tähtajaks puuduste kõrvaldamata jätmise korral võib AKI vastavalt haldusmenetluse seaduse § 15 lõikele 3 jätta taotluse läbi vaatamata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anu Suviste
jurist
peadirektori volitusel